

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomin kehittämisessä arvioinnin yhteismitallisuus ja luotettavuus ovat tärkeä lähtökohta. Toisen asteen yhtenäisyyden näkökulmasta on kuitenkin yhtä lailla tärkeää selvittää ja huomioida

diplomikäytänteiden vaikutus koko toisen asteen koulutukseen, etenkin ammatillisen koulutuksen ja kaksoistutkintoa suorittavien opiskelijoiden osalta.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Taito- ja taideaineiden sekä kädentaitojen kautta saavutetulla osaamisella on työmarkkinoilla edelleen suuri arvo ja tarve. Tästä näkökulmasta on perustelua, että niiden painoarvoa myös lukio-opinnoissa nostetaan esiin ja vahvistetaan.

Kuitenkin jos lukiodiplomi tuodaan osaksi ylioppilastutkintoa, on tällöin tarkasteltava myös pakollisten kirjoitettavien aineiden määrää. Selvityksessä esille tuotu malli, jossa diplomi korvasi yhden viidestä ylioppilaskokeesta olisi tällöin varteenotettavin mm. kokelaan kuormittumisen näkökulmasta. Edelleen toisen asteen yhtenäisyyden ja opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tällöin tarpeen, että kaksoistutkintoa suorittavilla opiskelijoilla on samalla periaatteella mahdollisuus sisällyttää yo-tutkintoon ammatillinen tutkinto ja korvata sillä yksi yo-ko.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Diplomin hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa on perusteltua silloin, kun diplomi on samaa alaa kuin tavoiteltu opiskelupaikka. Järjestelmää kehitettäessä on kuitenkin huomioitava, että ammatillisen koulutuksen puolelta, tässä tapauksessa eritoten taito-, taide- ja humanististen alojen tutkintojen kautta saavutettu osaaminen tulee edelleen yhdenvertaisesti huomioiduksi korkea-asteen opiskelijavalinnoissa.

Korkea-asteen opiskelijoista merkittävä osa, etenkin ammattikorkeakouluissa hakeutuu opiskelemaan ammatillista väylää pitkin. Tämä tulee huomioida kaikessa korkea-asteen opiskelijavalintoja koskevassa kehittämistyössä. Ammatillisen koulutuksen tuottamaa jatko-opintokelpoisuutta ja sen tarjoamaa siirtymää korkea-asteen opintoihin ei voi kehittämistyössä sivuuttaa. Kehittämistyössä on huolehdittava, että ammatillisesta koulutuksesta valmistuvilla on myös jatkossa aidot ja yhtäläiset mahdollisuudet tulla valituiksi korkea-asteen opintoihin kuin lukio-opiskeijoilla.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito-

ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammissa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiolaisten jaksaminen, hyvinvointi ja opintojen eteneminen sekä toisaalta opintojen kuormittavuus ovat tekijöitä, jotka tulee huomioida lukio-opetuksen kehittämisessä. Taito- ja taideaineiden merkitys opiskelijoiden hyvinvointia lisäävänä tekijänä on tuotu raportissa hyvin esiin. Lukiodiplomin painoarvon kehittäminen voi osaltaan kannustaa lukiolaisia valitsemaan näitä aineita nykyistä useammin ja laajemmin. Jatkokehittämistä ajatellen, kuten diplomien laajentamiselle uusiin oppiaineisiin, koulutuspoliittisen selonteon linjaukset lukio- ja ammatillisen koulutuksen yhteistyön kehittämisestä tarjoavat huomionarvoisen näkökulman ja pohjaa myös lukiodiplomien kehittämistyölle.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemmasi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittämistyössä on huomioitava toisen asteen koulutuksen yhtenäisyys sekä kaksoistutkintoa suorittavien opiskelijoiden asema ja kuormittuminen.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On perusteltua, että kehittämistyötä johdetaan ja koordinoidaan valtakunnallisesti yhteneväisesti. Opetushallitus on luonteva taho vastaamaan tästä työstä.

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos

kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On perusteltua, että kehittämistyötä tehdään kehittäjälukioiden kautta. Kehittämistyötä on kuitenkin syytä tehdä myös yhdessä sidosryhmien, erityisesti korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On perusteltua, että diplomin kehittämistyötä jatketaan ja että sen ulottaminen osaksi ylioppilastutkintoa on tarkastelussa mukana. Tietyissä tapauksissa on perusteltua, että kokelas voi korvata diplomilla yhden ylioppilastutkinnon viidestä. Esityksestä jää kuitenkin puuttumaan arvio sen vaikutuksista kaksoistutkintoa suorittaviin opiskelijoihin. Tällöin olisi perusteltua, että myös ammatilliset opinnot huomioitaisiin osana yo-koetta.

Kuitenkin mikäli lukiodiplomi tuodaan kirjoitettavaksi aineeksi, on sen arviointi, yhteismitallisuus ja vertailukelpoisuus varmistettava ja valmisteltava ennen kuin sitä otetaan käyttöön yo-kokeessa laajemmin.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa.

Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tiedottamisen ohella oleellista on, että korkeakoulut ovat mukana myös lukiodiplomien sisällön ja opiskelijavalintojen kehittämistyössä.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä ei ole riittävästi esitelty tai perusteltu muutosta. Myöskään siitä ei ilmene, mitä muutos konkreettisesti sisältäisi tai mitkä tavoitteet sillä on.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä ei ole riittävästi esitelty tai perusteltu muutosta. Myöskään siitä ei ilmene, mitä muutos konkreettisesti sisältäisi tai mitkä tavoitteet sillä on.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Opetushallituksen ja kehittäjälukioiden lisäksi kehittämistyöhön tulee ottaa mukaan sidosryhmät ja työelämän edustajat.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

Lainsäädännölliset muutokset ovat perusteltuja, jos kehittämistyö etenee ja lukiodiplomien käyttö laajenee.

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

3) En osaa sanoa

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Uusien opetusmenetelmien ja -tapojen vaikutusta kustannuksiin on vaikea arvioida. Etenkin digitaalisuus ja tekoäly voivat tarjota uudenlaisia mahdollisuuksia tarjota ja toteuttaa opetusta kustannustehokkaasti ja paikasta riippumattomasti.

Aaltonen Erja
SAK ry - Työ ja turva -osasto/Rasinaho